

خود را بر امت اسلام محقق سازند، باید بار دیگر به این آموزه مهم پناه ببریم و از آن یاری بخوایم؛ چراکه شرایط امروز امت اسلامی، به‌گونه‌ای است که نظام کفر جهانی با همکاری و همراهی ایادی داخلی خود، تمام امکانات خود را بسیج کرده است تا جریان‌های اصیل اسلامی و محور مقاومت ضد سلطه و از جمله مقاومت ضد صهیونیستی را ریشه‌کن نماید و از این منظر، اگر با معیارهای مادی به صحنه میدانی نظری بیفکنیم، به‌لحاظ عده و غده، جبهه حق قابل مقایسه با جبهه نظام سلطه نمی‌باشد و به‌صورت طبیعی، با چنین دیدگاهی، پیروزی نیز امری دور از دسترس تلقی می‌شود؛ اما اگر بار دیگر به آموزه‌های قرآنی مراجعه نماییم و به‌جای اتکای صرف به منابع و امکانات مادی، وعده‌های الهی مبنی بر نصرت الهی را نیز یادآور شویم، در آن‌صورت است که ایمان‌ها تقویت خواهد شد و با ایمان به قدرت پروردگار متعال و نصرت الهی، پیروزی نیز دست‌یافتنی خواهد شد چنانکه در سال‌های اخیر در لبنان و فلسطین شاهد آن بودیم که جوانانی با دست خالی و با اتکاء به قدرت ایمان و ابزارهای جنگی ابتدایی، توانستند یکی از مجهزترین ارتش دنیا را به زانو درآورند و به‌همین دلیل بود که مقام معظم رهبری نیز در پیامی که به‌همین مناسبت صادر کردند، بر این نکته تأکید فرمودند:

«جهاد دلاورانه و مظلومانه شما که نصرت الهی را به شما ارزانی داشت، بار دیگر ثابت کرد که سلاح‌های مدرن و مرکبار، در برابر ایمان و صبر و اخلاص، ناکارآمد است و ملتی که ایمان و جهاد دارد، مغلوب سیطره قدرت‌های ستمگر نمی‌شود. پیروزی شما پیروزی اسلام بود. شما توانستید به‌حول و قوه الهی ثابت کنید که برتری نظامی، به ابزار و سلاح و هواپیما و ناو و تانک نیست؛ به قدرت ایمان و جهاد و فداکاری همراه با عقل و تدبیر است... آنچه اتفاق افتاد، حجتی از سوی خداوند بر همه دولت‌ها و ملت‌های اسلامی و به‌ویژه در منطقه خاورمیانه است. شما بار دیگر مصداق این کلام نورانی قرآن شدید:

﴿قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُم مِّثْلَ نَجَمٍ فِي سَوَاءٍ الْأَرْضِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ﴾. این اولوالابصار، امروز توده‌های میلیونی و جوانان غیور و مؤمن در کشورهای منطقه و سیاسیون سالم و زمامداران و رهبران مستقل و خردمندند.»^۷

انقلاب اسلامی ایران، تجلی نصرت الهی

سید روح‌الله لطیفی

و به‌همین دلیل پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تحلیل‌گران در صدد یافتن پاسخ این پرسش مهم برآمدند و پاسخ‌هایی هم ارائه دادند که عمدتاً مبتنی بر دیدگاه‌های مادی‌گرایانه بود؛ درحالی‌که واقعیت این بود که وقوع انقلاب با تحلیل‌های مادی‌گرایانه انطباق نداشت. درواقع به نظر ما، آنچه از منظر این تحلیل‌گران همواره مورد غفلت قرار گرفت است، نقش علل و عوامل فرامادی بوده است که در ادبیات دینی، از آن به‌عنوان «امدادهای غیبی» و یا «نصرت الهی» یاد شده است و در قرآن کریم به مؤمنانی که خدا و دین خدا را یاری می‌دهند و یا در راه حق و حقیقت پایداری نشان می‌دهند، خداوند متعال چنین وعده‌ای داده است^۵ و به‌همین دلیل امام خمینی^{رحمه‌الله} نیز بارها در خلال فرمایشات خود، به این موضوع مهم اشاره کرده و پیروزی انقلاب اسلامی را فراتر از محاسبات مادی و بر اساس امدادها و نصرت الهی عنوان می‌کردند؛ به‌عنوان مثال ایشان در این زمینه می‌فرمایند:

«هرچه پیروزی می‌خواهید، پیش خداست. هرچه نصرت می‌خواهید، دست اوست. گمان نکنید که ایران؛ ملت ایران خودش یک همچو قدرت بزرگی را و یک همچو قدرتی که همه هم دنبالش بودند، خودش بدون آن تأییدات غیبی که شد، شکست داد. ملت ایران چون از بیجهاشان تا پیرمردهایشان و تا جوان‌هایشان، همه، همه قشرها با سلاح «الله‌اکبر» پیش می‌رفتند و میگفتند: ما جمهوری اسلامی می‌خواهیم؛ اسلام را می‌خواستند. خدای تبارک و تعالی وضعی پیش آورد که دشمن‌های ما همچو ترسیدند که نتوانستند بمانند.»^۶

• تداوم نصرت الهی در مسیر انقلاب پس از پیروزی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز نصرت و یاری الهی، در کنار استقامت و پایداری ملت ایران و نیز حضور همیشگی که در صحنه داشته‌اند، اصلی‌ترین رمزی می‌باشد که انقلاب اسلامی را از گردنه‌های سخت و خطرناک عبور داده و باعث شده است تا در شرایطی که در طول این مدت، خطرناک‌ترین توطئه‌ها اعم از جنگ، ترور، تجزیه‌طلبی، آشوب، تحریم و ... بر علیه ملت ایران شکل گرفته است، کشتی انقلاب اسلامی به‌سلامت از تمامی این گرداب‌ها عبور نماید و اگر همین روند ادامه داشته باشد، ان‌شاءالله به‌سلامت به ساحل مقصود خواهد رسید.

• پیام رهبر انقلاب اسلامی درباره پیروزی ایمان بر سلاح

نکته مهم و آموزنده دیگری که از این موضوع باید فراگرفت، این است که امروزه و در شرایطی که جهان اسلام در یکی از حساس‌ترین و پرتلتهاب‌ترین دوران خود به‌سر می‌برد و دشمنان با انواع ترفندها تلاش می‌کنند، حاکمیت سلطه‌گرانه و ظالمانه

دوران انقلاب این کشورها، نه‌تنها دولت مقروض نبود، بلکه به بسیاری از دولت‌ها وام‌های سخاوتمندانه‌ای اعطا کرده بود و از ذخایر ارزی قابل توجهی برخوردار بود؛^۲ هرچند ملت ایران از این همه درآمد سرشار، عملاً نصیبی نداشتند. همچنین به‌لحاظ قدرت نظامی، رژیم شاه در اوج قدرت نشان داده می‌شد؛ چراکه شاه تلاش می‌کرد تا بار مسئولیت ژاندارمی و حفاظت از منافع آمریکا و غرب را در منطقه یک‌تنه به دوش بکشد و به‌همین دلیل ارتش شاهنشاهی، مهمترین بخشی بود که در کشور مورد تقویت قرار می‌گرفت و چون در هیچ جنگ خارجی مهمی نیز شرکت نکرده بود، وفاداری آن به رژیم بیش از هر بخش دیگری موج می‌زد و به‌همین دلیل، علاوه بر اینکه از نظر نیرو و تجهیزات در بهترین شرایط بود، جز در موارد استثنایی و آن هم به‌صورت پراکنده، تا آخرین لحظات عمر رژیم شاه، نسبت به نظام شاهنشاهی وفادار باقی ماند و غالباً در سرکوب انقلابیون نیز کوتاهی نکرد.^۳

به‌لحاظ حمایت‌های بین‌المللی نیز اوضاع رژیم شاه به‌اندازه‌ای مساعد بود که شاه از حداقل یک‌دهه قبل از سقوط خود علی‌رغم وجود شرایط دو قطبی در جامعه بین‌المللی، با توجه به پایان جنگ سرد و آغاز دوره آرامش و همزیستی مسالمت‌آمیز، از حمایت کامل دو ابرقدرت و قدرت‌های بزرگ و منطقه‌ای تا آخرین روزها برخوردار بود؛ درحالی‌که انقلابیون ایران از هیچ‌گونه حمایت بین‌المللی برخوردار نبودند.^۴

این موارد را باید به اوضاع سیاسی و امنیتی کشور اضافه کرد که از یک‌سو با توجه به حجم فعالیت‌های ساواک و نفوذی که در جای‌جای کشور صورت داده، جزو سرشار از خفقان به وجود آورده بود و از سوی دیگر با توجه به اینکه اکثر مخالفان و منتقدان رژیم یا در زندان بودند، یا تبعید و یا زیر شکنجه‌های رژیم جان می‌سپردند، عملاً هیچ‌گونه صدای مخالفی شنیده نمی‌شد و از جانب سوم، رژیم با تمهیداتی که سال‌ها برای آن تلاش کرده بود، توانسته بود هم دولت و هم مجلس فرمایشی را به ترکیبی یک‌دست برساند که علی‌رغم برخی اختلافات ظاهری، در اطاعت و جان‌نثاری نسبت به نظام شاهنشاهی اشتراک عقیده داشتند.

• فروپاشی شکست‌انگیز نظام شاهنشاهی

با تمام این احوال، دنیا شاهد آن بود که انقلاب اسلامی در سال ۵۶ و درست چند روز پس از آن سخنان تاریخی کارتر، ناگهان بار دیگر شعله گرفت و درنهایت یک سال و اندی بعد در ۲۲ بهمن ۵۷، ریشه‌های نظام سلطنتی را در ایران یکباره سوزاند و به باد فنا داد که این مسئله تعجب و شگفتی تحلیل‌گران را به دنبال داشت

در حیات هر ملت، روزهای باشکوهی را می‌توان یافت که مسیر جدیدی را پیش روی آن ملت بازگشایی می‌کند. تاریخ کشور عزیز ما، ایران نیز شاهد چنین روزهای مهمی بوده که گاه مسیر تاریخ را نیز تغییر داده است و بی‌گمان، ۱۲ بهمن ۵۷ و دهه فجر انقلاب اسلامی، از جمله این روزهای به‌یادماندنی و باشکوه است؛ ۱۲ بهمن روزی بود که امام خمینی^{رحمه‌الله} رهبر کبیر انقلاب اسلامی ملت ایران، پس از سال‌ها تحمل دوری از خاک وطن و بر اساس وعده‌ای که پیش از آن داده بود، در راستای تکمیل پروژه انقلاب اسلامی، بار دیگر به میهن عزیز اسلامی قدم گذاشت و به این ترتیب، پس از فرار شاه که بخش مهمی در پازل پیروزی انقلاب اسلامی بود، گام دیگری در راستای تکمیل این پیروزی برداشته شد و سرانجام پس از ۱۰ روز پر از حماسه، ایثار و فداکاری انقلاب اسلامی ایران در روز ۲۲ بهمن ۵۷ به پیروزی رسید.

• تصویر کارتر از ایران؛ جزیره ثبات

در این میان یکی از نکات مهمی که در جریان پیروزی انقلاب اسلامی وجود دارد، این است که این انقلاب در شرایطی به پیروزی رسید که رژیم شاه در سال‌های منتهی به پیروزی انقلاب، در اوج اقتدار نشان داده می‌شد؛ به‌گونه‌ای که کمتر تحلیل‌گری در آن سال‌ها تصور دگرگونی را در اوضاع و احوال رژیم می‌داد و به‌همین دلیل کارتر در آخرین سفر خود به ایران در دی‌ماه سال ۵۶، علاوه بر اینکه با قاطعیت تمام پشتیبانی خود را از شاه اعلام کرد، ایران را به‌عنوان «جزیره ثبات» معرفی کرده و گفت:

«ایران به‌سبب رهبری داهیمانه شاهنشاه، یک جزیره ثبات در یکی از آشوب‌زده‌ترین مناطق جهان است و این واقعیت، مدیون شما اعلی‌حضرت و درنتیجه رهبری شماست... ما در جهان، سرزمین دیگری را نمی‌شناسیم که این چنین به ما نزدیک باشد و با آن، برای امنیت متقابل نظامی مان برنامه‌ریزی کنیم و درباره مسائل منطقه‌ای مورد علاقه دو کشور مشاوره نزدیک داشته باشیم و هیچ رهبر دیگری نیست که من نسبت به او این چنین احساس عمیق سیاسگراری و دوستی شخصی داشته باشم.»^۱

همان‌گونه که از بندهند این اظهارات مشخص است، از منظر جهانیان و به‌ویژه ابرقدرت‌ها، ایران در سال‌های منتهی به پیروزی انقلاب اسلامی در چنان وضعیت قرار گرفته بود که تصور هرگونه دگرگونی بعید به نظر می‌رسید و به‌همین دلیل، رژیم مدعی حقوق بشر کارتر، علی‌رغم برخی ظاهرسازی‌هایی که در زمینه تحت فشارگذاشتن شاه برای توجه به حقوق بشر و ایجاد فضای باز سیاسی انجام می‌داد، درنهایت این‌گونه از دیکتاتورترین رژیم منطقه حمایت و پشتیبانی خود را اعلام می‌کرد.

• عوامل ثبات ظاهری رژیم شاه

از طرفی این‌گونه تلقی و نگاه نسبت به ثبات رژیم پهلوی، ناشی از عوامل متعددی از جمله به‌دلیل عوامل اقتصادی بود؛ به‌طوری‌که رژیم ایران در مطلوب‌ترین سطح به‌ویژه از جهت میزان درآمد قرار داشت که در تمام دوران سلطنت ۵۷ ساله رژیم پهلوی بی‌سابقه بود و به‌همین دلیل برخلاف رژیم‌های فرانسه و روسیه‌در

• پی‌نوشت‌ها
۱. ردپای ۶۰ سال خیانت و جنایت (پاورقی)، روایتی مستند از دخالت‌ها و جنایات آمریکا در ایران ۱۳۹۲-۱۳۳۲، روزنامه کیهان، ۱۳/۱۲/۱۳۹۲.
۲. انقلاب اسلامی، زمینه‌ها و پیامدها، منوچهر محمدی، نشر معارف، ص ۲۶۲.
۳. همان، ص ۲۶۴.
۴. همان، ص ۲۶۵.
۵. به‌عنوان نمونه رک: محمد/۷، غافر/۵۱، حج/۴۰، روم/۴۷ و...
۶. صحیفه امام، ج ۱۱، ص ۳۴۹
۷. پیام تبریک به حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسن نصرالله^{رحمه‌الله} به‌مناسبت پیروزی مقاومت اسلامی در جنگ ۳۳ روزه.